

Voorlopige inleiding bij de exameneisen	2
Hoofdstuk 1 Veiligheid	4
1.1 Algemene veiligheid	4
1.2 Veiligheid van de molen	5
1.3 Veiligheid van personen in en om de molen.....	6
1.4 Veiligheid van de omgeving	6
Hoofdstuk 2: Wateraanvoer en waterbeheer	7
2.1 Wateraanvoer.....	7
2.2 Waterbeheer.....	7
Hoofdstuk 3: bediening	8
3.1 voorbereiden op het draaien	8
3.2 Werken met het rad/de turbine.....	8
3.3 werken met het werktuig.....	9
3.4 stoppen en afsluiten	10
Hoofdstuk 4 bijzondere handelingen	12
4.1 Bediening.....	12
4.2 Onderhoud.....	13
4.3 Reparaties.....	13
Hoofdstuk 5 algemene molenkennis	14
5.1 Molenbehoud.....	14
5.2 Molentypen	14
5.3 Molenfuncties en inrichting	15

Inleiding bij de exameneisen

Zolang molens draaien zullen er molenaars nodig zijn om ze te bedienen en te verzorgen. Vroeger leerde men het vak van molenaar vooral in de praktijk. In de loop der jaren kreeg men meer dan genoeg gelegenheid ervaring op te doen met de molen waar men op werkzaam was. Tegenwoordig zijn de molenaars, op een enkele uitzondering na, vrijwilligers en worden zij door het Gilde van Vrijwillige Molenaars (GVM) opgeleid. Deze opleiding wordt afgesloten met een examen. Dit examen wordt georganiseerd onder auspiciën van de vereniging De Hollandsche Molen (DHM).

De eisen die bij dit examen horen zijn vastgelegd in dit document. Deze eisen zijn in nauw overleg tussen vertegenwoordigers van het Gilde van Vrijwillige Molenaars en de examencommissie van De Hollandsche Molen opgesteld. Tot nu toe bestonden er voor het examen watermolenaar geen exameneisen, maar men werkte naar het examen toe door te werken met 'doelstellingen'. Na de vernieuwing en aanpassing van de exameneisen windmolenaar in de afgelopen jaren, ontstond ook bij het GVM, de examencommissie DHM en bij de watermolenopleiders de behoefte om ook voor het examen watermolenaar duidelijke exameneisen vast te stellen. Door een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van het GVM en de examencommissie DHM zijn deze eisen geformuleerd naar analogie van de exameneisen windmolenaar met gebruikmaking van de oorspronkelijke 'doelstellingen'. Richtlijn bij het opstellen van deze eisen was de volgende generale gedachte:

- Een molenaar moet kunnen bepalen of er met een molen gedraaid kan worden.
- Indien dat het geval is zal hij moeten bepalen hoe dat het beste kan gebeuren.
- Tijdens het draaien zal hij moeten zorgen dat de veiligheid gewaarborgd wordt en blijft.
- Na het draaien zal hij de molen zo moeten achterlaten dat deze het voor langere tijd zonder toezicht kan stellen.
- Naast al deze praktische handelingen zal de molenaar ook over zijn molen moeten kunnen communiceren met anderen zoals bezoekers, maar bijvoorbeeld ook met de eigenaar.

In tegenstelling tot de periode dat molens nog uitsluitend als productiemiddel werden ingezet hebben wij nu te maken met een zeer bijzondere en waardevolle vorm van monumentenbeheer. Het is mede de taak van de molenaar om het cultuurhistorisch erfgoed in zo goed mogelijke conditie door te geven aan het nageslacht. Dat schept bijzondere verantwoordelijkheden en een attitude van de molenaar waarin hij zich bewust is van dit bijzondere gegeven.

Uit de opsomming bij de generale gedachte blijkt dat het zwaartepunt van de taak van de molenaar vooral de praktische vaardigheden betreft. Vandaar ook dat er veel nadruk op de praktische handelingen ligt. Met handelen alleen kom je er niet. Je hebt ook kennis nodig, je moet het nodige weten. Maar wat je weet is niet zo maar te gebruiken, verband met de praktijk is van essentieel belang om het handelen beter te kunnen begrijpen. Om begrip, om inzicht draait het in de molenwereld.

In de gevallen dat hij handelt, moet ingrijpen, moet hij een afweging maken, kiezen en beslissen. Een verantwoorde beslissing nemen. Met name in ongewone situaties komt het op zekerheid aan. De molenaar moet zijn kennis paraat hebben om de vraag "Als dit, wat dan?" snel te kunnen beantwoorden door automatisch te handelen.

In die geest van "Inzicht is het verbindende element tussen praktijk en theorie" zijn de exameneisen opgesteld en zal er zowel in de opleiding als bij het examen naar gehandeld worden.

Om hier vorm aan te geven is bij de inrichting van deze exameneisen gekozen voor het volgende model:

De exameneisen zijn opgedeeld in tekstkolommen. In de eerste kolom staat opgesomd wat de molenaar moet kunnen of waar hij voor moet zorgen. In de tweede kolom staat welke theoretische kennis daarbij vereist wordt. In de derde kolom staan kernbegrippen om in het kort te verduidelijken waar aan gedacht moet worden. Deze opzet vereist horizontaal lezen waardoor de relatie tussen de theorie en de praktijk duidelijk naar voren komt.

Behalve deze eisen betreffende het praktische molenaarschap is er nog iets als de ambassadeursfunctie. Hiermee wordt bedoeld dat de molenaar een goede gesprekspartner moet kunnen zijn voor de eigenaar, de molenmaker en andere spelers in het molenveld. Ook dat hij bezoekers kan informeren over

het cultuurhistorisch erfgoed. Hiervoor is een stukje extra kennis noodzakelijk. De aard en de omvang van deze kennis is omschreven onder 'algemene molenkennis'.

Bij het examineren wordt rekening gehouden met de regio waar men doorgaans als vrijwillig molenaar vertoeft en zijn opleiding heeft genoten. Overal waar hij staat mag uiteraard ook zij gelezen worden.

Verder is het van belang dat men zich realiseert dat voor het verkrijgen van het getuigschrift is vereist dat men GEEN mentale of fysieke beperkingen heeft die het *zelfstandig functioneren onder alle omstandigheden* belemmeren.

Aldus vastgesteld te Amsterdam, september 2016

Hoofdstuk 1 Veiligheid			
1.1 Algemene veiligheid			
	<i>De molenaar:</i>	<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
1.1.1	Zorgt dat alle maatregelen die zijn opgenomen in de 'Risico-inventarisatie en evaluatie' worden nageleefd, voor zover dat zijn verantwoordelijkheid is.	De wettelijke regelgeving over veiligheid.	<ul style="list-style-type: none"> – ARBO-wet – Risico Inventarisatie & Evaluatie plan van Aanpak – wettelijke aansprakelijkheid verzekering
1.1.2	Zorgt dat de gehele molen wordt gecontroleerd, als deze lange tijd niet heeft gedraaid.	De onderdelen en aandachtspunten die gecontroleerd moeten worden als een molen lange tijd niet heeft gedraaid. Wanneer onderdelen niet veilig zijn.	<ul style="list-style-type: none"> – vloeren – trappen – sluizen – waterrad/turbine – wiggen – lagers
1.1.3	Zorgt dat bij ondeugdelijke constructie, gevaarlijke situatie of als de conditie van molenonderdelen te slecht is, de eigenaar wordt ingelicht en hij voorlopig niet gaat draaien met de molen.	De verantwoordelijkheden van de eigenaar/beheerder en van de molenaar.	<ul style="list-style-type: none"> – verantwoordelijkheid
1.1.4	Zorgt dat gebreken worden hersteld. Kan bepalen welke werkzaamheden hij zelf kan en mag verrichten en wat molenmakerswerk is.	Wat hij zelf kan en mag repareren en wat molenmakerswerk is.	<ul style="list-style-type: none"> – verantwoordelijkheid

<i>1.2 Veiligheid van de molen</i>			
	<i>De molenaar:</i>	<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
1.2.1	Zorgt dat de molen met afdoende middelen wordt beschermd bij het draaien en malen	De mogelijke en de aanwezige beschermmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> - krooshek - sparren - drijvende balken
1.2.2	Zorgt dat bij het verlaten van de molen, of bij dreiging van bijzondere weersomstandigheden (zoals onweer en hoog water) de molen op de meest veilige manier is weggezet.	Alle mogelijke maatregelen om de molen zowel in korte als lange rust, onbeheerd en veilig achter te kunnen laten.	<ul style="list-style-type: none"> - sluizen - werktuigen in het werk - wiggen en stutten - vangtouw, vangreep of vangketting (indien aanwezig)
1.2.3	Zorgt dat situaties in en om de molen (zoals bijvoorbeeld brand en blikseminslag) die een bedreiging kunnen zijn, worden voorkomen en neemt de juiste maatregelen voor zover dat in zijn vermogen ligt.	Bedreigende omstandigheden, kent het ontstaan, weet wat te doen.	<ul style="list-style-type: none"> - weer: <ul style="list-style-type: none"> - ijzel - vorst en dooi - brand - vandalisme
1.2.4	Zorgt dat in winterse periodes maatregelen worden getroffen om de molen te laten draaien	De omstandigheden en weet hoe te handelen	<ul style="list-style-type: none"> - vastgevroren waterrad/turbine - vastgevroren sluisen
1.2.5	Zorgt dat de snelheid in alle gevallen beheersbaar blijft.	De factoren die de beheersbaarheid van de molen beïnvloeden.	<ul style="list-style-type: none"> - conditie van de molen (in het bijzonder die van de vang indien aanwezig) - sluiswerk
1.2.6	Kan een blokkade in het waterrad oplossen	De gevaren en de maatregelen voor molen en molenaar	<ul style="list-style-type: none"> - gebruik van de stuwen - blokkeren rad - samenwerking - werkafspraken (nooit alleen)
1.2.7	Zorgt dat hij afspraken maakt over het onderhoudswerk en de zorg voor de molen.	Welke afspraken hij dient te maken met de eigenaar.	<ul style="list-style-type: none"> - verantwoordelijke persoon

<i>1.3 Veiligheid van personen in en om de molen</i>			
1.3.1	Zorgt voor afspraken over de bediening van de molen met de aanwezige personen (zoals leerling molenaars en andere vrijwilligers) en zorgt dat ze worden nageleefd.	Dat hij hoofdverantwoordelijk is voor de gang van zaken, de algehele leiding zelf in handen moet houden en dat hij werkzaamheden kan delegeren. Welke afspraken hij moet maken met andere personen (zoals leerling molenaars en andere vrijwilligers).	<ul style="list-style-type: none"> – coördineren – overzicht houden – delegeren – zorg en bediening van de molen – vóór het in gang zetten van de molen alle veiligheidsmaatregelen nemen – kledingvoorschriften – gevaarlijke plaatsen (bij draaiende molen) – belasting van onderdelen (bijv. brug) – elkaar vooraf informeren over werk / activiteiten
1.3.2	Zorgt dat hij en de andere molenaars de algemene veiligheidsregels en bezoekvoorschriften ten aanzien van bezoekers handhaven.	Welke regels gelden voor bezoekers.	<ul style="list-style-type: none"> – bezoekersvoorschrift – gevaarlijke plaatsen en omstandigheden – belasting van onderdelen (bijv. brug) – ontruiming – overzicht – kinderen
<i>1.4 Veiligheid van de omgeving</i>			
	<i>De molenaar:</i>	<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
1.4.1	Zorgt dat hij bedreigende situaties rondom de molen voorkomt.	De bedreigingen die de molen voor zijn omgeving kan vormen en kent de maatregelen die hij moet nemen om ongevallen te voorkomen waarbij personen en objecten in de omgeving van de molen betrokken kunnen raken.	<ul style="list-style-type: none"> – draaiend rad – bewegende onderdelen – ijs en sneeuwafzetting – lucht onder het ijs – kruiend ijs – losrakende onderdelen

Hoofdstuk 2: wateraanvoer en waterbeheer			
2.1 Wateraanvoer			
	<i>De molenaar:</i>	<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
2.1.1	Kan inschatten in wat voor periode er gemalen kan worden	De verschillen in stroomgebieden	<ul style="list-style-type: none"> – sprengenbeek – bronnenbeek – regenbeek
2.1.2	Kan invloed uitoefenen om voldoende wateraanvoer te krijgen om te malen	De verschillende manieren om water(hoogte) te behouden	<ul style="list-style-type: none"> – stuwen – wijer – opgeleide beek
2.2 Waterbeheer			
2.2.1	Kan aan de hand van het weer en de weersverwachting bepalen of en hoelang er gemalen kan worden	De invloed van het weer op de molen	<ul style="list-style-type: none"> – regenval / vertraging – relatie regenval met verwachte waterhoogte – dooi
2.2.2	Kan ingrijpen bij extreme peilveranderingen	a) De invloed van het landschap op de aandrijving b) De invloed van de molen op het landschap c) De afspraken met het waterschap	<ul style="list-style-type: none"> – verval – debiet – molentak / omvloed – stuwen – vistrap – waterpeilen – watermolenlandschap – opstuwen – pegel / peilschaal

Hoofdstuk 3: bediening			
3.1 voorbereiden op het draaien			
	<i>De molenaar:</i>	<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
3.1.1.	Kan de molen controleren op bedrijfsvaardigheid (voor de prins draaien) en is in staat de gebreken die de molen vertoont te signaleren.	Door inspectie een eigen oordeel te vormen over de conditie en weet hoe diverse constructies van het gaande en staande werk horen te zijn uitgevoerd.	conditie gaande en staande werk: <ul style="list-style-type: none"> – abnormale slijtage, – verval – zetting – ontbreken van onderdelen – conditie vangstelsel (indien aanwezig)
3.1.2	Kan ten aanzien van geconstateerde gebreken de molen beoordelen op draaivaardigheid en besluiten om wel of niet te draaien.	a) In hoeverre en waarom de geconstateerde gebreken het veilig functioneren van de molen belemmeren. b) Dat hij tijdig advies van deskundigen kan en moet inroepen.	a) schade: <ul style="list-style-type: none"> – de kans erop – de gevolgen ervan b) Molendeskundigen / molenmakers / ervaren collega, molenaars
3.1.3	Kan de molen voorbereiden op zowel onbelast als belast draaien.	Op welke manieren een molen beveiligd kan zijn tegen ongewenst draaien en weet hoe deze beveiligingen weggenomen moeten worden.	beveiligingen: <ul style="list-style-type: none"> – stut – sluizen – “krooshek” – werktuigen in of uit het werk gezet
3.2 werken met het rad / turbine			
3.2.1	Kan de benodigde kracht inschatten voor malen of draaien	Het gebruik van sluizen en stuwen	– waterverlies
3.2.2	Kan de smeerpunten van het gaande werk bij het draaien doelmatig smeren.	Het belang van smeren van het gaande werk.	– assen, spillen en bewegende delen die meedraaien tijdens het draaien

3.2.3		De werking van verbeterde raderen en turbines	<ul style="list-style-type: none"> - Sabien-rad - Zuppinger-rad - Poncelet-rad - Gerard-turbine - Francis-turbine
3.2.4		De verschillen in overbrengingsverhoudingen	<ul style="list-style-type: none"> - grote raderen (Brabant) - kleine raderen (Twente) - turbines - terugrestauratie turbine naar rad - gewenste omtreksnelheid steen
3.2.5		De opbouw van houten en ijzeren waterraderen	<ul style="list-style-type: none"> - wateras - spaken - schoepen - radiaal - tangentiaal
3.2.6	Kan alle veiligheidsmaatregelen nemen en controleert deze voordat hij de sluis opent.	De gevaren van een draaiende molen.	<ul style="list-style-type: none"> - afzettingen plaatsen (buiten en binnen) - vrije baan voor bewegende delen - deuren sluiten
3.2.7	Kan de molen controleren op goede werking nadat deze in bedrijf is gesteld met in achtneming van de veiligheid.	Waar, waarom en hoe bedrijfscontroles van bewegende delen moeten worden uitgevoerd.	controle van: <ul style="list-style-type: none"> - rad - wielen - assen - lagers
3.3 Werken met het werktuig			
3.3.1	Kan het maalgoed naar het werktuig brengen	a) de werking van de transportmiddelen	<ul style="list-style-type: none"> - sleepluiwerk - kammenluiwerk - zakkengoot

		b) de werking van het kaar en de schuddebak/schoentje	<ul style="list-style-type: none"> – elevator – afdekking kaar – verklikker kaar leeg – schuif – magneet – stand schuddebak/schoentje
3.3.2	Kan de werktuigen in het werk zetten	<p>a) de werking van de overbrengingsverhouding</p> <p>b) de mogelijkheden om de steenspil in het werk te zetten</p>	<ul style="list-style-type: none"> – versnelling – molen stilzetten – losse (maal)neut – wervel – schietstaven – drijfriemen
3.3.3	Kan de stenen en de toevoer juist instellen	<p>a) de werking van de licht</p> <p>b) de werking van de afstel mogelijkheden</p>	<ul style="list-style-type: none"> – vonder+kruisvonder – pasbalk – spindel – stand schuif kaar – afhouder – stand schuddebak/schoentje
3.3.4	Kan malen met de molen	<p>a) de werking van de rijnen</p> <p>b) de werking van het scherpsel</p> <p>c) de werking van het jagertje</p>	<ul style="list-style-type: none"> – verschillende soorten rijnen – verschillende soorten scherpsels
3.3.5	Kan hygiënisch werken	<p>a) de HACCP-code</p> <p>b) de wetten en regels m.b.t. hygiëne</p> <p>c) de regelingen omtrent etiketteren</p>	<ul style="list-style-type: none"> – de HACCP-code – schoonmaakregime – houdbaarheidsdatum – ingrediëntenlijst
3.4 stoppen en afsluiten			
3.4.1	Kan de molen gecontroleerd tot stilstand brengen.	a) Hoe de sluisen bediend moeten worden.	<ul style="list-style-type: none"> – bediening maalsluis – bediening lossluis

		b) Hoe de vang bediend moet worden. (indien aanwezig)	– bediening vang
3.4.2	Kan de juiste maatregelen nemen om de molen en het sluiswerk veilig achter te laten voor alle weersomstandigheden.	a) De werking en de bediening van diverse beveiligingen en weet wanneer, hoe en waarom die te gebruiken. b) Hoe de molen door verschillende weersverschijnselen kan worden belast.	– beveiligingen: – werktuigen in het werk – extra maatregelen (stutten) – weersverschijnselen
3.4.3	Kan de juiste maatregelen nemen om de molen goed te beveiligen tegen ongewenst bezoek en vandalisme.	De risico's van vandalisme en onbevoegden die zich in en om de molen ophouden.	– sloten op sluisen – afsluiten en vergrendelen – extra maatregelen (stutten e.d.)

Hoofdstuk 4 Bijzondere handelingen			
<i>4.1 Bediening</i>			
	<i>De molenaar:</i>	<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
4.1.1	Kan een molen die lange tijd niet gedraaid heeft inspecteren en controleren op bedrijfsvaardigheid.	a) Door inspectie een eigen oordeel te vormen over de conditie en weet hoe diverse constructies van gaande en staande werk horen te zijn uitgevoerd. b) Mogelijkheden om informatie over de molen te achterhalen.	– conditie gaande en staande werk: – abnormale slijtage – verval – zetting – ontbreken van onderdelen – conditie vangstelsysteem – de eigenaar, (oud)-molenaars, inspectierapporten, oude logboeken etc.
4.1.2	Kan de waterlopen inspecteren en schoonmaken.	Het belang van een ongestoorde watertoevoer en afvoer	– (hoog) onderwater
4.1.3	Kan bij een storing aan het sluiswerk de molen tot stilstand brengen.	a) Hoe te handelen bij een storing aan het sluiswerk b) De mogelijkheid de molen alsnog tot stilstand te brengen en kent de gevaren die daarbij kunnen ontstaan.	– snelle oordeelsvorming en doelmatig optreden – water omleiden – Afdammen – Gebruik maken van het werktuig

4.2 Onderhoud			
	<i>De molenaar:</i>	<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
4.2.1	Kan onderspoeling herkennen.	Het gevaar van onderspoeling voor sluizen, gebouw en werktuigen	<ul style="list-style-type: none"> – Onderspoeling – paalrot
4.2.2	Kan de kammen wassen.	Wanneer, waarmee en hoe de kammen gewassen worden en weet waarom dat op deze wijze gebeurt.	<ul style="list-style-type: none"> – bijenwas – verwarmen – brandveiligheid
4.2.3	Kan kammen vastzetten en borgen.	De gevaren van loszittende kammen. Waarom kammen los kunnen gaan zitten. Hoe kammen vastgezet moeten worden. Wanneer hij de molenmaker moet in schakelen.	<ul style="list-style-type: none"> – steek – kam / staaf
4.2.4	Kan de wiggen van wielen aanslaan en opnieuw borgen.	De gevaren van loszittende wiggen. Waarom wiggen los kunnen gaan zitten. Hoe wiggen vastgezet dienen te worden. Wanneer hij de molenmaker moet in schakelen.	<ul style="list-style-type: none"> – fixeren van wiggen
4.3 Reparaties			
	<i>De molenaar:</i>	<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
4.3.1	Kan eenvoudige reparaties uitvoeren aan de touwen.	Wanneer en waarom reparaties noodzakelijk zijn. Hoe reparaties uitgevoerd dienen te worden. De eigenschappen van de materialen die men gebruikt.	<ul style="list-style-type: none"> – splitsen – takeling leggen / afsmelten – luitouw – luireep

Hoofdstuk 5 algemene molenkennis			
<i>5.1 Molenbehoud</i>			
		<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
5.1.1.		De waarde van de molen als cultuurhistorisch erfgoed.	<ul style="list-style-type: none"> – zorg voor het monument – onvervangbaarheid – immaterieel erfgoed
5.1.2		De belangrijkste molenorganisaties en kent globaal hun doelstellingen.	<ul style="list-style-type: none"> – De Hollandsche Molen (DHM) – Gilde van Vrijwillige Molenaars (GVM) – provinciale / regionale en plaatselijke molenstichtingen en verenigingen – Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) – Monumentenwacht – Ambachtelijk Korenmolenaarsgilde (AKG)
5.1.3		Van het bestaan van subsidiebeleid met betrekking tot monumenten.	<ul style="list-style-type: none"> – subsidiemogelijkheden
5.1.4		Mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de omgeving van de molen.	<ul style="list-style-type: none"> – molenbiotoop – bestemmingsplan
<i>5.2 Molentypen</i>			
		<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>kernbegrippen:</i>
5.2.1		De typen watermolens en weet ze onder te verdelen	<ul style="list-style-type: none"> – aandrijfvorm – functie
5.1.2		Het streekeigen karakter van de molen	<ul style="list-style-type: none"> – bouwmaterialen – inrichting – aandrijving

5.3 Molenfuncties en inrichting		
	<i>De molenaar kent of weet:</i>	<i>Kernbegrippen:</i>
5.3.1	<p>Van de korenmolen:</p> <p>a) de voornaamste werktuigen</p> <p>b) de manier van aandrijven</p> <p>c) hoe het malen verloopt</p> <p>d) de verschillende soorten stenen</p> <p>e) de verschillende soorten rijnen</p> <p>f) verschillende typen scherpfels</p> <p>g) werking van de licht</p> <p>h) steenkraan/steenreep</p> <p>i) hoe het luien verloopt</p> <p>j) hoe het afschieten verloopt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - maalstenen - aandrijving van stenen en luiwerk - het proces van graan tot meel - blauwe (Duitse) stenen - Franse (samengestelde) stenen - Kunststenen - vaste rij - balanceerrijnen <ul style="list-style-type: none"> - Engelse rij - pennetjeswerk - beugelrij - bodemsel/kerven - voorbijligging - scherpfels <ul style="list-style-type: none"> - pandscherpsel - zwaaischerpsel - stralenscherpfel - vonder - kruisvonder - spindel - steenwigen/trapwigen - kraan, kraanbeugel, spindel, pennen, kraangaten - luiwerk - de werkwijze bij het luien - de werkwijze bij het afschieten
5.3.2	<p>Van de pelmolen:</p> <p>a) de voornaamste werktuigen</p> <p>b) de manier van aandrijven</p> <p>c) hoe het pellen verloopt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - werktuigen: <ul style="list-style-type: none"> - pelstenen - harp - waaierij - aandrijving van de pelsteen - proces: van gerst tot gort

5.3.3		<p>Van de oliemolen:</p> <p>a) de voornaamste werktuigen en de manier van aandrijven</p> <p>b) het proces op hoofdlijnen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - werktuigen: <ul style="list-style-type: none"> - kantstenen - vuister - slagblok - aandrijving: <ul style="list-style-type: none"> - kantstenen - roerijzer - heien en stampers - proces: van zaad tot olie en koek
5.3.4	Kent van de waterzaagmolen twee types	<p>Van de waterzaagmolen:</p> <p>a) Oudste type</p> <p>b) Moderne uitvoering</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zaagraam - winderij - krabbelrad - zaagslee - horizontale zaagmachine: <ul style="list-style-type: none"> - aandrijving - soort zaag - proces: van boom tot plank of balk
5.3.5		<p>Van de Papiermolen de voornaamste onderdelen:</p> <p>a) de voornaamste werktuigen</p> <p>b) hoe het proces verloopt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hamerbak - Hollander - schepkuip - schepraam - pulp - persen - droogzolder
5.3.6	Kent nog enkele andere typen "watermolens"	Nog enkele andere varianten van watermolens.	<ul style="list-style-type: none"> - schipmolen - getijdemolen - watervluchtmolen - waterkrachtcentrale

